

Locuinta Redactorului

si
 Cancelaria Redactionii
 e in
 Strata dragatorului (L6-
 v&szu;ts&szu;ta), Nr. 5.

Scrisorile nefrancate nu se voru
 primi decatu numai de la corespun-
 d&szu;ti&szu; regulari ai „Federationii.“
 Articlii tramisi si nepublicati se
 voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalul politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Prețul de Prenumeratiune:

Pre trei lune . . . 3 fl. v. a.
 Pre s&szu;ase lune . . . 6 „ „
 Pre anulu intregu . 12 „ „

Pentru Romanii a:

proa: intregu 30 Fr. = 30 Lei n.
 „ 6 lune 16 „ = 16 „
 „ 3 — 8 „ = 8 „

Pentru Insertiuni:

10 or. de linia, si 30 or. t&szu;ace-a tim-
 brale pentru fiecare-care publica-
 tiune separatu. In loculu deschisu
 20 or. de linia.
 Unu esemplariu costa 10 cr.

Pest'a, 4. febr. 1871. n.

Ori care ar' fi rezultatulu capitulatiunei Pa-
 risului, ori care ar' fi efectulu resbelului — c&szu;-
 ci cu capitularea Parisului, resbelulu anca nu s'a
 finitu — Franci'a va reman&szu; nevingibile, si su-
 veranitatea poporului va trebui se invinga p&szu;ne
 in finitu.

Cu capitularea de la Sedan, a caditu unu
 imperiu, imperialismulu in Franci'a; si caderea
 ap&szu;stui imperialismu demoralisatoriu si sugruma-
 toriu de poporu, a esilatu pre celu d'in urma Na-
 poleon-imperatu, care trebuia mai de multu tri-
 mesu acolo, de unde nici dumnediei se nu-lu mai
 pota aduce inderetru.

Cu capitularea Parisului va cad&szu;, pentru-ca
 trebe se cada, unu altu imperiu, imperialismulu
 in Germani'a, care abia proclamatu pre sa-
 crulu pamentu alu Franciei, elu n'are alte tittle
 la vietia, de catu stropiturile de sange ale mi-
 loru de francesi si — germani; si caderea impe-
 rialismulu in Germani'a, va esila si ea pre bar-
 barbarulu-imperatu, si-lu va trimete acolo, unde ti-
 ranii se trimetu.

Se acceptamu ac&szu;sta dela timpu. P&szu;ne atunci,
 Franci'a-republica purceda pre calea sa. Ea va
 sc&szu;, precum in trecutu asi&szu; si in viitoriu, a salva
 onorea, vi&szu;itatea si glori'a franceza. In trecutu si
 asta-di, de cate-ori au avutu germanii brutal'a in-
 vingere a sup'ra francesiloru, de at&szu;te-ori onorea,
 virtutea si glori'a a remasu proprietatea acestor-a.
 Totu ce dorimu pre viitoriu dela francesi este, c&szu;
 se invetie mai ant&szu;iu, si inainte de tote, si preste
 totu — se invetie a fi mai ant&szu;iu francesi, si apoi
 omeni . . . si precum romanii d&szu;cu, si trebe se
 dica, ca mai ant&szu;iu sunt romani, asi&szu; dorimu
 as&szu;sta virtute romana francesiloru, fratiloru nostri,
 se dica si se tiena: ca mai ant&szu;iu sunt francesi.
 Numai asi&szu; Franci'a-republica francesii, voru fi nu
 numai invincibili, ci ei voru si invinge, invinge,
 pururea invinge. . . .

Constituant'a e convocata la Bordeaux. In
 cate va septemani s&szu;u d&szu;le, ea va fi intrunita. Sun-
 temu convinsi ca ea va fi la inalt&szu;imea chiamarii
 sale, si nu va vota pace umilitoria pentru Fran-
 ci'a. Ea, in ocupatiunile sale grave si seriose de
 a salva Franci'a, si de a consolida republic'a, va
 sc&szu; se rid&szu; s&szu;u se compatimesca nerusinatulu pro-
 testu alu ex-imperatului dela Wilhelmsh&szu;he con-
 tra convocatiunei reprezentantiloru natiunei in
 Bordeaux. Acestoru betranu incarnatu in rele; ma-
 iestru-fabricatoriu de plebiscite, anca nici acum nu
 vre a se impac&szu; cu consciinta sa, ce trebe se-lu
 roda p&szu;ne in morte, ci si acum, candu sangera
 Franci'a, vre se-i mai deschida ranele si se le
 sfas&szu;ia d'in nou cu mani sacrilege de carne&szu;-im-
 peratu. Dar' Franci'a cunosce acum pre bine pre
 omulu de la Sedan, si constituant'a ei va sc&szu; se
 tiena susu stindardulu republicei franceze.

Pre langa acestu mester-intrigant, vinu diur-
 nalele prussofilace, si se vaita, ca nu sunt indes-
 tulite cu rezultatele resbelului de p&szu;ne acumu.
 Pentru ce armat'a prussaca n'a intratu in Paris?
 Ac&szu;sta gloria (?), d&szu;cu ele, nu se putea denega
 la o armata, care de patru luni de d&szu;le camp&szu;za
 in giurulu Parisului! Ce-ti e ambitiunea impotente
 a broscoloru d'in Berolinu! Aceptati, ca ve vine
 regele-imperatu a casa, pote a si sositu, si apoi
 infiat&szu;-ve a sup'ra lui: cumu de nu s'a incoronatu
 in palatulu Tuilerieloru? Cautati la manile lui —
 ce v'a adusu a casa? Si apoi — linisciti&szu; ve in
 consciinta vo&szu;tra nu mai put&szu;ni curata, nu mai
 put&szu;ni buna, de catu negr'a consciinta a lui Na-
 poleon; si bucurati&szu;-ve, ca acumu aveti doi impe-
 rati!

De cate-ori scriemu despre Franci'a, totu de-
 un'a ne aducemu aminte de Romani'a. Sorte&szu;a Ro-
 maniei e strinsu legata cu sorte&szu;a Franciei. In
 multe s&szu;mena un'a cu alt'a — c&szu; sora cu sora.
 Ne pare reu inse, ca de si noi cesti d'inc&szu;ce, sun-
 temu mai aproape de Romani'a de catu de Fran-
 ci'a, totu si abia cunoscemu mai bine situatiunea
 politica a Romaniei de catu a Franciei. Diurnalele

d'in Bucuresci ne aducu put&szu;na, s&szu;u nici-o lumina.
 Trebe se caut&szu;amu prin diurnale straine.

Intr'unu diurnalul germanu „Augsb. Zeitung“
 afl&szu;amu o scrisore a principelui Carolu I. c&szu;tra o
 persona nenumita. Ea se semnelase si prin tele-
 grame. Principele pare descuragiatu de intreprin-
 derea ce a facutu acum cinc&szu; ani. Dice ca n'a
 potutu ajuta tierei, alu carei suveranu este. A cui
 e vin'a? Principele crede (noi nu credemu) ca
 vin'a este a partitulu liberalu (?) E&szu;a cuvintele
 principelui.

„In caletoriele multe ce amu facutu prin cele
 due (?) principate, si in atingerile ce amu avutu
 cu tote clasele societ&szu;atii, credu a fi potutu veni
 la convictiune, ca vin'a nu me atinge pre mine
 personalu, si nici pre poporu in generalu, ci mai
 vertosu pre acei-a cari s'au pusu in capulu tierei,
 unde sunt nascuti. Acesti omeni si au facutu cul-
 tur'a sociale si politica in strainetate, si uitandu
 ast-feliu conditionile patriei loro, nu facu alta de
 catu introducu ideele supte acolo, si imbracate in
 utopie. Asi&szu;, acestu pamentu neferice, a statutu
 totu de un'a sub cea mai dura opresiune, si f&szu;ra
 unu podu de transitiune, a trecutu de la unu re-
 gimu despoticu la o constitutiune d'in cele mai
 liberale, ce a veditu Europ'a vre-o data. — Dupa
 esperintiele ce amu facutu, io t&szu;nu ca ac&szu;st'a este
 o disgratia cu at&szu;tu mai mare, cu catu Romanii
 nu se potu redica la acele virtuti eivili cari se
 ceru intr'unu statu quasi-republicanu.“

Se pote ore c&szu; principele Romaniloru se in-
 sulte ast-feliu pre romani?!

Ceremu a fi luminati.

Principele indigita apoi in nube „unu ultim
 tentativu“, ce ar' fi facutu, s&szu;u ar' st&szu;a se face —
 tentativu care, „pote ly va face a par&szu; neiubito-
 riu de ti&szu;ra in ochii partiteloru si capiloru ro-
 mani“, si „va pune in periclu tota popularitatea
 sa.“ In casu candu acestu tentativu n'ar' reusi,
 principele va merge „la o vietia scutita de grigi,
 si indulc&szu;ta de fericirea domestica in patri'a iubita.“
 Totulu este obscuru. Ceremu lumina.

H.

Camer'a reprezentantiloru Ungariei.

Siedintia de la 30. ian., 1871.

Siedintia se deschide la 10 ore a. m., sub presidiulu
 ordinariu alu presiedintelui Paulu Somssich. — Dupa veri-
 ficarea procesulu verbalu alu siedintiei precedent&szu;e, presiedin-
 tele comunica, c&szu; ministrulu de culte si instructiune publica
 a presintatu proiectulu de lege despre cumperarea galeriei
 de icone a principelui Eszterh&szu;zy. — Se va transpune com-
 issiunei financiare. — Dupa ace'a se presinta mai multe
 petitiuni, cari se transmitu comissiei petitiunarie.

Gabrielu V&szu;ara dy adreseza ministrului comunicati-
 unei urmatori&szu;a interpellatiune: 1) Are dlu ministru cunos-
 sciinta, c&szu; in tote contractele de edificare ale ministeriulu
 de comunicatiune s'a stipulatu intrebu&szu;ntiarea varului idrau-
 licu d'in Kufstein, pre candu in multe locuri d'in Ungari'a
 se afa varu idraulicu, care nu sta neci catu e mai put&szu;ni
 inderetru celu d'in Kufstein? si 2) Are de cugetu minist-
 trulu, ca in interessulu industriei ungu&szu;resci se renancie la
 favorirea productiunei d'in Kufstein? — Se va comunica mi-
 nistrului concerninte.

Dupa ace'a se continua desbaterea speciale a sup'ra
 recerintiloru estr'a-ordinarie ale ministrului de interne.

La votarea nominale, camer'a voteza sum'a prelimi-
 nata pentru comissariatulu regescu d'in Transilvani'a. —
 Dupa ace'a se voteza, fara observatiune, tote recerintiele
 estr'a-ordinarie, specificate la 805.574 fl.

Urm&szu;za la ordinea d&szu;le bugetulu ministrului de com-
 merciu, agricultura si industria. — Dupa una desbatere
 viua, la carea participara Colom. Tisza, ministrulu Szl&szu;-
 vy, Ign. Helfy, Ladisl. Korizmics, Mich. Tan-
 csics si Ernestu Simonyi,

Siedintia se inchiaia la 2 ore d. m.

Siedintia de la 31. ian. 1871.

Presiedintele Paulu Somssich deschide siedintia de
 asta-di a camerei reprezentantiloru la 10 ore a. m. —
 Dupa verificarea procesulu verbalu alu siedintiei de ieri,

presiedintele comunica, c&szu; ministrulu de culte si instructiune,
 b. Ios. E&szu;tv&szu;os, fiindu impede&szu;catu d'in caus'a morbului
 d'a particip&szu; la siedintiele camerei, la desbaterea bugetulu
 s&szu;u va fi substituitu prin secretariulu de statu Gedeonu
 T&szu;an&szu;rk&szu;y. — Dupa ace'a se presinta mai multe petitiuni,
 cari se transmitu comissiei petitiunarie.

Urmeza la ordinea d&szu;le desbaterea generale a sup'ra
 bugetulu ministrului de com&szu;erciu, agricultura si industria.
 Dupa una discussiune viua camer'a primesce bugetulu susu
 indicatu de basa pentru desbaterea speciale.

La desbaterea speciale, titlulu prima alu bugetulu se
 voteza in suma de 162.280 fl. Urmeza discussiunea a sup'ra
 rubric&szu;ei 1. d'in titlulu 2, inse fiindu tempulu innaintatu
 Siedintia se inchiaia la 2 ore d. m.

Romanii

si

Constitutiunile Transilvaniei.

(Urmare.)*

Tier'a ad&szu;pta diplom'a Leopoldina de la 4. decembre
 1691., si santiunea pragmatica inarticulata la an. 1744.,
 cari ambe regul&szu;za dreptulu de succesiune ereditaria a cas-
 sei absburgice in Transilvani'a; va se dica, precum prin
 aceste due tractate, asi&szu; si acum prin acestu articlu spe-
 cialu de lege, tier'a ad&szu;pta de principi legitimi ai Transil-
 vaniei pre domnitoriulu succesoru la tronul si pre toti suc-
 cesorii lui, at&szu;tu de sexulu masculinu catu si de sexulu fe-
 mininu. Era principele si succesorii lui, in puterea acestoru
 tractate, se oblig&szu;a a gubern&szu;a Transilvani'a dupa propri'a
 ei constitutiune, dupa propri&szu;ele ei legi, er' nu dupa norm'a
 altoru provincie ereditarie, c&szu;-ci Transilvani'a „nu e supusa
 nici unei altei tieri; ea subsiste de sine, si este principatu
 independente de la ori-ce altu statu.“

Se insemnamu ac&szu;, ca dupa cum se vede d'in articlii,
 ce amu citatu s&szu;u amu reprodusu in scurtu, si dupa tote
 constitutiunile si legile Transilvaniei, nu era destulu c&szu;
 principii Transilvaniei se fia numai legitimi regi ai Ungariei,
 ci o conditiune esentiale, si contractata chiar, era, c&szu;
 principele indata ce i s'a deschisu dreptulu de succesiune si
 primesce fr&szu;nele guvernului, pentru c&szu; se fia legitimu prin-
 cipe domnitoriu alu Transilvaniei, trebuia se em&szu;ne rescrip-
 tulu confirmatoriu de tote pactele convente intre ti&szu;ra si
 principii antecedenti, si de tote constitutiunile si legile tie-
 rei, si trebuia anca se depuna juramentulu pre aceste pacte,
 legi si constitutiuni; altminterea elu de facto putea se
 domn&szu;esca, dar' de jure nu putea fi legitimu principe alu
 Transilvaniei.

Ac&szu;sta, constata odata, se mergemu la ceialalti arti-
 clii de lege de la an. 1791., cari confirma pot&szu;estatea le-
 gislativa si esecutiva a marelui principatu Transilvani'a.

Art. VII. d&szu;ce — ca, pot&szu;estatea legisla-
 tiva este comuna principelui si statu-
 riloru tierei, — camerei legislative „Leges fe-
 rendi, abrogandi et autentice interpretandi potestatem, in
 Magno principatu Transylvaniae, Principi, Statibus et ordi-
 nibus, ad comitia legitime confluentibus, communem esse
 Sua maiestas Sacratissima clementer agnoscit, seque Ju-
 s h&szu;oc Statuum illibate conservatura, atque prout illud a
 Divo Leopoldo I. in se devolutum est, ad augustos quoque
 suos successores, in viola&szu;tum transmissurum benigne
 declaravit.“

Art. VIII. t&szu;ne, ca puterea esecutiva se va exercita,
 conformu legiloru tierei, si justitia se va administra ase-
 m&szu;ne dupa legile si diplomatica constitutiune a tierei, ad&szu;
 dupa punctu IV., V., VII. si VIII. d'in diplom'a Leopoldina,
 prin guvernulu propriu si prin celelalte autoritati publice
 ale tierei. „Expositione patentium ad eum duntaxat casum
 reservata, ubi in rebus legi alioquin conformibus publicatio
 debito cum effectu, hac unica ratione obtineri valeret.“

Ac&szu; se vede a fi preveditu usulu patentelor&szu; numai
 in acele casuri, unde altmintere nu s'ar' pot&szu; publica cu
 efectu, cele conforme legiloru.

Prin art. IX., Transilvani'a si-a sustienutu dreptulu
 de a av&szu; cuventu in neg&szu;ti&szu;ele esterne ce o atingu; preom
 si la numirea soliloru s&szu;u legatiloru in tierile romanesce.
 Dreptulu de a incheia tractate cu poterile esterne, si de a
 trimete soli, se reserva prin acestu articlu principelui;
 dar' elu spre a-si are&szu;ta si mai multu gratia si ele-
 menti'a cu care se porta c&szu;tra ginta transilvana, declara:

*) Vedi nrii 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 si 8 ai „F&szu;ederat.“

„quod occasione tractatum cum exteris suscipiendorum, in negotia Transylvaniam respicientibus, aut involventibus, consilio quoque gubernatoris regii et consiliorum transylvanicorum pro re nata, uti dignabitur, vel in casum comitiorum desideria et reflexiones Statuum et ordinum Transylvaniam, pro ratione circumstantiarum clementer exauditura sit, et confecta pace, eiusdem pacis conditiones medio gubernii regii statutis publicari faciet.“

„Era in privintia numerei legatiloru, si mai alesu a agentiloru in tierile romane, se va lua speciale consideratiune a supr'a filoru patriei, a supr'a transilvaniloru.

„Eca cumu legislatiunea era gelosa pentru tote drepturile ce competu unei tieri independente si autonome.

Articulu X. ordina ca in conformitate cu diplom'a leopoldina, punctu X., comitiile (camerele legislative) se se tiena in totu anulu, si negotiile tieri, legali cum libertate pertractentur. Vom vedea mai la vale, cum la a. 1848. s'a observatu, seu adeca, cum nu s'a observatu acasta lege a libertate.

Articulu XI. specifica partile constitutive ale dietei; si apoi vorbindu despre obiectele de pertractatu in dieta, dice: „obiecta Dietae in genere sunt omnia illa, quae ad publica commoda et legislationem pertinent, . . . determinatio quanti contributionalis eiusque repartitionis et exactionis modalitas, electio et praesentatio Statuum ad officia diplomatica receptio in indigenatum . . . aliaque per leges ad comitia relegata obiecta.“

Prin urmare, tier'a si reserva dreptulu de a determina tributulu, precumu si modalitatea repartitionei si scoterei contributiunei; dreptu, ce compete numai staturiloru suverane si independente.

Totu acestu articlu involve in sine si responsabilitatea guvernului, care, la invitatiunea dietei era detoriu a veni la siedintia si a da deslucirile necesari, fara ca aceste desluciri seu consultari ale guvernului se impedece staturile si ordurile, camerele legislative, intru schimbarea, alterarea, modificarea, conclusiuniloru sale.

Acestu articlu mai determina anca ordinea obiectelor de pertractatu in dieta, precum si modulu pertractariloru ensesi, seu cumu amu dice asta-di, regulamentul internu alu camerei.

D'in tote aceste vedemu, ca Transilvani'a avea tote criteriile unui statu monarchicu constitutionalu; ea si avea principiile seu ereditariu, legislatiunea sea constitutionale propria si independente, si guvernulu si administratiunea sea asemenea propria si autonoma. Principele era detoriu a guvern'a dupa legile si constitutiunile tieri, er' nu dupa norm'a altoru tieri; si mai era anca detoriu, a nu face si a nu suferi a se face nici cea mai pucina derogare seu pre-judecare in drepturile principatului, care este de sine statatoriu si independentu de ori-ce altu statu, fia acel-a Ungari'a, Boemi'a seu ori-care alta tiera de sub scepturulu cassei domitorie. Si atatu tier'a, catu si principiile erau detori, a intari independentia tieri prin juraminte de credintia, ce tier'a facea principelui, era principiile facea tieri. Chiar asi se facea acest-a in Transilvani'a de sine statatoria, precumu se facea in Ungari'a asemenea independente si de sine statatoria. Vedemu in urma, ca si dupa acesti articli de lege dela anulu 1791., nu este alta legatura intre Transilvani'a de o parte, si intre Ungari'a si celelalte tieri ale casei absburgice de alta parte, de catu uniunea in person'a domnitorului comunu.

Dela acasta dieta memorabila d'in a. 1791., se mai memoramu articulu XV. prin care tier'a, in conformitate cu punctulu V. d'in diplom'a leopoldina, de nou si asecura dreptulu „quod ad omnia officia publica, tam politica, quam cameralia, ut et iustitiae administrationem respicientia, non alii quam Patriae Cives applicabuntur.“

„Era prin art. XX. si asecura de nou dreptulu de electiune la oficiile cardinali, dicendu: „Sua maiestas sacratissima Jus liberae electionis, quod Statibus ad restorationem cardinalium in regno officiorum, juxta diploma divi imperatoris Leopoldi I. et subsequetas mutuo Principis et Statuum consensu, usuque stabilitas constitutiones competit, benigne recognoscenre, clementer annuere dignata est, ut ad eiusmodi officia diplomatica quoties vacantia se exererit, hac per regium gubernium Suae maiestati ex incumbentia officii statim relata, cum altissimo annoto, status regni ad electionem sub comitis primitus celebrandis procedere possint.“

Oficiile neardinali, si cari nu erau rezervate electiunei in dieta, se restaurau prin candidatiune d'in partea guvernului si prin intarire d'in partea principelui. Precum despre acasta lamuritu tracteza art. XXII.

Fia insemnatu aci ca prin trecutulu ca in comitate, districte si orasie, anca se sustienea dreptulu de alegerea oficialiloru, si se exercita prin reprezentantiele comitatelor, districtelor seu orasielor; acestu dreptu l-a confirmatu si diplom'a leopoldina la punctulu VIII., si se exercita pene in diu'a de asta-di . . .

Prin art. XXIII. oficiurile postali se supunu dependentiei guvernului; proventele voru incurge in tesaurulu tieri, si la acele oficiuri se voru aplica numai fii ai patriei. „Officia postalisa, tam quoad constitutionem postarum et patriae filii, quam quod directionem in officiosis a gubernio dependeanr, proventus vero thesaurariatui regio administrant.“

Er' art. XXV. stabileste inamovibilitatea oficialiloru.

„In omni iustitia et aequitate fundatum, imo e re proprii sui servitii esse agnoscit sua maiestas, ne quispiam erga simplicem denunciationem officio suo privetur, et ideo non prius quispiam de praegesto Servitio dimittatur, quam puncta accusationum delato talismodi officiali communicentur, ut illi plena se se purgandi praebetur occasio.“

Cum amu disu, acasta dieta a tennutu forte lungu; Leopoldu II., care o a convocat, a muritu in pripa fara ca se fi potutu santiona conclusele ei, si aie numai fiulu seu, Franciscu II., convocandu la a. 1792. dieta omagiale, a intaritu si conclusele dietei cu santiunea sea dela 28. novembre 1792.

Finindu aci si cu articli de lege dela a. 1791., se resumemu in pucine cuvinte cele espuse pene aci, si se dicemu:

Diplom'a leopoldina dela 4. decemvre 1691. este constitutiunea scrisa a Transilvaniei; ea nu se pote numi constitutiune sistematica, si care se cuprinda tote drepturile domnitorului si ale tieri; multe se presupunu numai, si principiile si reserva dreptari numai la casuri speciali, seu asecura tier'a despre drepturile ei avitice. Dar' vine la a. 1722. santiunea pragmatica, si acest'a primita de staturile tieri, norma ordinea succesiunei ereditarie, estindiendu-o si la descendentia de sexulu femininu; si la anulu 1744. se inarticuleza in codicele legiloru; vine apoi legislatiunea la a. 1791. si esplica, si precisizeza relatiunile de dreptu intre principe si tiera, decretizeza potestatea legislativa si esecutiva, si confirma autonomi'a si independenti'a tieri.

„Eca summ'a de pacte convente, de tractare, si de legi, cari tote constituiescu dreptulu publicu alu Transilvaniei, si pre cari se baseza constitutiunea acestei tieri.

(Va urmá.)

Discursulu

deputatului Sigismundu Borlea, tennutu in siedintia camerei Ungarietii d'in 23. ian., la desbaterea gen. a bugetului pre an. 1871.

Onorabila Camera! Candu s'a denumitu ministeriulu de facia in 1867, tote poporele tieri s'au bucuratu, s'au bucuratu pentru ca si ministrii, atunci ca ablegati dietali, cu ocaziunea alegerii lor, in programulu lor, au esplicatu si au promis alegatoriloru lor ca voru lupta pentru dreptulu tieri si alu poporului, pentru usurarea sarcineloru, inca atunci recunoscute de nesuportabile. Adevratu ca dnii ministri si secretari lor de statu au facutu acest'a pana n'a fi denumiti de ministri si respective de secretari de statu candu inse au luat a mana frenelle guvernului, au lucratu tocmái contrariulu programelor si promisiunelor lor, ca-ci tota activitatea si staruint'a lor este a despoia tier'a si poporulu de drepturile sale, er' pre sine a se face omnipotentu, ce prin spriginulu partitului guvernamentalu, pururia obediinte, i-a si succesu pre deplinu. La usurarea sarcineloru publice nici n'au cugetatu; si astfelu darile grele si nesuportabile, cari inainte d'a primi ei guvernulu, erau dechiarate prin ei insi si de nelegali, — spre ruinarea si inseracirea poporului nu numai ca s'au legalisatu, ci ele in tote ramurile s'au mai urcatu, si sarcinele s'au mai ingreuiatu.

Au dora poporulu prin legile nou, referitorie la procedur'a si autoritatile publice nu este despoiatu de drepturile sale, si aceste drepturi ore nu s'au concentratu in manele ministeriului? Intrebu, ore timbrulu, darea de consumu, si monopolulu de tabacu nu s'au sanctiunatu sub si prin ministeriulu acestu-a? Au dora nu sub si prin acestu regimu s'au urcatu totu felulu de dari si alte sarcine? Au dora nu sub si prin acestu regimu s'a creatu acea lege ce lovesce descolinitu clas'a mai seraca a poporului, dupa care lege poporulu seracu contributoriu, daca nu e in stare a platí darea in cate trei luni, e constrinsu a platí nu numai specele mari de esecutiune, ci si interesele dupa detori'a sea, care apesatoria sistema de incassare a darii nici multu cartitulu ministeriulu absolutistiu alu lui Bach n'a cutediatu a o introduce!

Si tote acestea regimulu le a facutu si le face spre ruinarea si impilarea tieri, numai pentru ca se-si asecuru poterea si mai departe.

Multi, ce e dreptu, afirma, ca regimulu pre langa tote erorile sale a infintiatu si institutiuni salutarie; — eu marturisescu ca nu cunoscu astfelu de institutiuni, de cum-va nu voru aminti multele oficie superflue si turm'a colosala de oficianti, precum si, ca pre unii d'intre acesti-a i-a prevediutu nu numai cu salariu duplu, dar' si cu bani indoiti de cortelu; adevratu ca prin acest'a a facutu bine unoru individi, dar' numai cu daun'a tieri si a poporului; regimulu firesece n'a luat acasta in socotintia, pentru ca tocmái prin protegerea eficace a unoru individi i-a potutu succede a despoia tier'a si poporulu de drepturile sale si a ingreua sarcinele publice, era elu a deveni omnipotentu; de unde acei-a, pentru serviciile lor mari, au si meritatu si merita salariile indoite.

Si acum'a se-mi permita on. camera se vorbescu cate-va cuvinte si despre modulu cum tractedia regimulu cu natiunile nemagiare d'in tiera, de-si sciu ca in acasta camera nu bucurosu se asculta plansori de ale natiunatiloru; dar' dupa ce in tiera esistu in facta na-

tiuni nemagiare, ma inca acestea facu maioritaea tieri, si dupa ce si eu me tennu de natiunea romana: nu potu lasa a nu face, dupa datina-mi, cate-va scurte observari in acasta privintia.

Cand, onor. camera, s'a desbatutu anulu trecutulu bugetulu ministeriului de interne, am disu cumca portarea regimulu de candu esiste elu, facia cu natiunile nemagiare, descolinitu cu romanii, e mastera, nedrepta si necuitabila, si inca atunci am rogatu regimulu ca se aiba bunetate a fi facia de noi cu mai multa dreptate, crutiare si ecuitate, si se ne impartiesca si pre noi nu numai in sarcine, ci si in beneficiile tieri, ca astfelu se potemu vota bugetulu si noi. Dorere inse, portarea regimului facia de noi e totu cea vechia, si acum'a suntemu tractati forte masteru si nedreptu; cu unu cuventu, regimulu de la nascerea sa a comis si continua a comite tote spre scopulu ca natiunatilitate, precum vi place a numi natiunile nemagiare, se devina de plinu nimicite; — macaru ca pana acum'a nu i-a succesu acest'a, si — se fia asecuratu regimulu, ca nu-i va succede nic odata! Ca-ci de-si e adevratu, cumca modulu nedreptu si necuitabilu de tractare cu noi ni causedia necasu si dorere, si asemenea e adevratu ca prin acest'a se pote amari si agitá una parte a poporului contra cei-a-lalte, dar' a nimic natiunile nemagiare d'in tiera — e impossibilu.

Si eu pentru a mea parte asié sum convinsu, ca guvernulu ungurescu prin acasta portare si pasfre a sa nedrepta si necuitabila catra noi, nu face bunu serviciu nici patriei, nici natiunei magiare.

Pentru adevierea afirmarii mele, despre portarea ministeriului ungurescu, anulu trecutulu am adusu mai multe fapte seu date; acum'a inse nu voru mai face acest'a, — afara daca onor. camera ar' potí espresu; pentru ca (strigari sgomotose d'in stanga: dorimu s'audimu! d'in dreapta: nu ni trebue s'audimu!) — daca onor. camera potesce, bine; voi aminti cate-va ce-mi vinu in minte d'intre cele multe ce essistu. (S'audimu!) Aci e d. e. legea electorala pentru Ardelu, pre a carei basa s'au alesu ablegati Ardelulu in 1865 si 1869. Acasta lege octroata si primita de camera in 1868, numai pentru acea s'a creatu, ca romanii, ce facu maioritaea in Ardelu, se nu pota alege si se nu pota fi reprezentantu Ardelulu si cu interesele sale. Astfelu s'a adusu legea uniunei fara ascultarea, ba chiaru contra protestulu romanilor ce compunu maioritaea Ardelulu. Acasta vatamare, asié credu, e cunoscuta totoruru-a si nimenia nu o va nega in realitatea ei.

Unu §. alu legei pentru natiunatitati, carea, de-si s'a creatu fara invoirea, ba chiaru in contra protestarii nostre — dispune ca comitele supremu se se denumisca, dupa potintia, d'in acea natiunatitate care face maioritaea locutoriloru in respectivulu cottu, in totu casulu inse astfelu de individu care pricepe limb'a mioritatiei locutoriloru. Intrebu acum'a, on. camera: unde sunt acei comiti supremi romani? Au dora cottulu Zarandului nu e curatu romanescu? si totu-si comitele supremu d'in acestu cottu nu numai ca nu e romanu, dar' nici nu scie romanesce, si asié in congregatiunea cottensa elu nu ne pricepe pre noi si noi nu-lu pricepemu pre elu. Nu e de mirare deci ca se intempla neintielegeri si neplaceri.

Acolo e districtulu Chiorului; capitanulu acestu-a e dlu Ujfalusi, celu ce totodata e si comitele supremu alu cottulu Satu-Mare, si diregatoriu de mare rangu la drumulu de feru, porta deci trei oficie, (Nu mai multe?) — pote ca porta si mai multe, dar' eu nu sciu decatu de trei. Aci regimulu, numai pentru ca se nu denumisca unu romanu, precum ordina legea, prevede pre unu omu cu trei oficie si cu trei ronduri de salarie.

Acolo e cottulu Aradului, Timisiorii si a Torontalului; in acestea de multu timpu nu este comite supremu, ca-ci regimulu d'in adinsu nu v're se denumisca, pentru ca dupa lege si dreptate ar' trebui se denumisca unu romanu. Eca, on. camera, cum regimulu nu respecta nici chiaru legea, numai ca se ni face noe nedreptate.

Aci e episcopulu gr. cat. alu Lugosului, de curundu denumitu, omu pre deplinu antipaticu natiunei romane; natiunea a protestatu contra nimirii lui, regimulu bine a sciutu d'ast'a; dar' — tocmái pentru ca e neplacutu romaniloru, l'a denumitu, cu scopu d'a insulta si amari natiunea romana. (Destulu, destulu! — d'in drepta; s'audimu mai departe! — d'in stanga.) In Sibiu in 1868, cu ocaziunea congressulu besericescu, romanii facundu, in intielesulu legii, unu statutu organicu, si substernendu-lu prin ministeriu Maiestatii Sale spre aprobare, regimulu a stersu d'in acelu-a unilateralmente ce nu i-a placutu, si a adausu ce i-a venitu lui bine, astfelu ni l'a retransmisu scribitu si schimbatu, dicundu ca daca vi place, bine, daca nu, poteti merge a casa. Astfelu de procedura sub sistem'a absolutistica ar' fi pote la locu, dar' intr'o epoca constitutionale, e o violatiune, o nedreptate, apoi se pretinde ca suntemu in vietia constitutionala!

Daca vr'unu amplotatu de statu dice ca e romanu, si nutresce sentiementu romane, regimulu nu-lu sufere in oficiu, ci-lu demisionedia. Cugetu ca acest'a inca e lucru cunoscutu si nu e de lipsa a insira nume. (Ba s'audimu si numele!) Sunt destui de acei individi, eca de locu aci: Babesiu; eca Bologa, Macelariu, Piposiu, Gaietanu, Ionescu si inca multi altii.

Si acum'a se mergemu catra Vatiu. (U de?) Colé

apropiere in temnită d'în Vatiu, si vomu vedé cum fiii natiuniloru nemagiare, d'în ordinatiunea guvernului, pentru sentimentele loru natiunali, siedu la olalta in buna intelegere, avendu timpu a cugetă si meditá despre liberalismulu si iubirea de dreptate a regimului ungurescu, precum si despre constitutiunea liberala a Ungariei. (Destulu!).

Da, destulu; si eu d'icu că va fi destulu; că-ci de sf in mai multe ronduri s'au ivitu vaste d'în parte-ne si ne am rogatu pentru vindecarea releloru, nimenea nu le-a luat in consideratiune si asié prin citarea acestoru triste date s'ar' causá numai perdere de timpu.

In adevuru trista stare acest'a, on. camera, dar' ce se facemu, candu suntemu in ea si — nici noi nu ni potemu ajutá, nici acei-a cari ni-ar' poté se ni ajute, nu voru se ni ajute!

In atfelu de impregiurări deci regimului de facia, de la care, dupa parerea mea, nici patri'a, nici poporul nu mai pote asceptá vr'unu bine séu vr'o usurare a sarcineloru, ci numai despoiare si ingreuiare preste fire, ér' natiunile nemagiare inca nici o tractare drépta si ecuitabila, ci numai persecutare si vecsare, — eu d'în parte-mi nu-i potú votá nici unu bugetu, si partinescu proiectulu de resolutiune alu dlui aplegatu E. Simonyi. (Aprobări in stang'a extrema.) „Albina.“

Éra-si d'în Cartea peccatoru Fagarsiuului.

In o ora nefericita am datu acestu titlu unei corespundintie, ce a-ti publicat'o, dle Redactoru, in diariulu d-vostre. Acést'a carté, d'în nefericire, incepe a deveni totu mai voluminosa, si autorii ei totu mai celebri. . . . Vi veti aduce aminte, dlu meu, de doue fapte d'în cele mai caracteristice relevate in acea corespundintia: un'a, sutele cele multe de florini cari s'au scosu de pre populatiunea districtulu asié pre tiptilu, fara nici o autorizare, pentru-ca se se remunere, cum se diceá, conscrietorii poporulu; alt'a, pasquillulu ce l'a facutu jupanulu Brust Lajos a sup'r'a populatiunei districtulu, in unu raportu alu séu cátra ministeriu.

Pána a nu vorbí mai incolo vi comunicu aici câte-va pasagie d'în acelu scandalosu pasquillu. Éta-le:

„Intre animale sunt mai cu deosebire de insemnatu cele cornute, cari, fiindu averea cea mai mare a locuitoriloru districtulu, sunt totu odata cele mai respectate, sile pretiuescu mai multu decátu pre insi-si copiii loru. Cu aceste-a si-porta economi'a. . . . Ér' dupa-ce si-aduna bucatele acasa si si-gata semenaturele, le mana in munti la pasioane. Dar' mai inainte de a le maná, facu a sup'r'a loru, prin preuti, servitiu dumnediescu formalu.“

Mai incolo d'ice despre populatiunea districtulu:

„Cu privire la starea culturi, se potú distinge trei clase: a inteligentiei, a cetatieniloru, si in urma clas'a care stá pre celu mai de diosu gradu de cultura, fiindu totu odata si cea mai scarnava.“

„Ocupatiunea de capetenia este agricultur'a; dar' acést'a se afla in partea cea mai mare a districtulu in stare primitiva, de-ora-ce cei mai multi d'în locuitori sunt nisce butuci trandavi, lenesi, la cari nu li place a munci, fara, avendu de mancare, trandavescu totu intr'un'a.“)

„Plantele sunt nutrementulu esclusivu alu populatiunei, si in prim'a linia cucurudiulu. Aici se intelegu si cartofii. Manca totu páne de secara. Afara de aceste-a i place verdi'a si fasolea, cu cari se hranescu in posturi. Lapte manca forte putienu.“

„Este de a se insemná, cá acestu poporu este orb u, postese preste anu vre-o siepte lune. Vinarsulu lu-intrebuintieza in unu modu cum nu se pote spune. Prin immul-tirea masneloru de spiritu in acestu districtu, poporul s'a demoralisatu cu totul, si fiindu-cá de toamna pána primavera nu are lucru, astu-feliu petrece in carcima bendu vinarsu*), de unde apoi provinu batáiele si omorurile cele multe. Chiaru si femeele candu nascu béu vinarsu, pentru a-si aliná dorerile nascerii; pre copii i dedau de tempuriu a bé vinarsu, si candu plangu i impaca si adormu cu vinarsu. Ei credu cá prin acést'a se intarescu. De acést'a procedura se folosese poporul ignorantu in tota viéti'a sa.“

„Cu privire la bole s'ar' poté d'osebí mai multe feluri; predominatoria este inse bol'a de stomachu, pentru-cá poporulu prin postulu indelungatu se storece, si venindu apoi dulcele, cum lu numescu, manca cu mare lacomia, si si-ingreuijeza stomachulu pre tare.“

„Afara de aceste-a, mai sunt si alte feluri de bole mai cu sema de resufare, dar' bolnavii nu canta ajutoriulu mediculu. Intre altele mai domina in unu modu furiosu bocele venerice, etc.“

Ce batju-jocura si calumnia pote fi mai chiara, lamurita si intelesa, decátu acést'a. Nu este aci numita popula-

*) Not'a culegatorulu. Asi dorí séu afu de la jupanulu Brust, ce omeni neshraveni sunt acei-a, de ei totu trandavescu si totu au ce manca. Asi vré séu sciu si eu acést'a minunata maiestria!

*) Culegatorulu: Audfti! cáta e lumea totu trandavescu, si totu au ce se mance, apoi iern'a o petrecu totu bendu! Trebuie cá acei omeni fericiti nu se tragu de la Mosiu-Adam, peccatorulu!

tiunea agricola a districtulu, poporul in sensulu adevératu, clas'a cea mai de diosu si mai scarnava; poporul, de pre care traiesce jupanulu Lajos! Ei dar' ce a facutu comitetulu districtualu?

Dlu capitaniu supremu, Vasilie Tamasiu, in profun'd'a s'a inteligentia, a disu, a cuteza'u a d'ice in siedintia publica, cá l'a cetitu, dar' nu i s'a parutu séu fia asié réu! — Vai de noi!

Protopopulu I. Metianu de la Zernesci a doveditu si mai profunda inteligentia, si cutezantia si mai mare, cáci d'insulu nu numai in siedintia publica, dar' chiaru si in acestu pretiuitu diariu, Nr. 79. a. t., nu s'a sfiitu a d'ice, cá d'insulu sub populatiunea batu-jocurita in pasguilu „n'a potutu intelege alti omeni, decátu pre acei-a cari servescu pre la masinele de vinarsu d'în Fagarsasiu.“

Daca cine-va n'ar' ceti negru pre albu aceste cuvinte ale de-totu-cinstitulu parinte Metianu dela Zernesci, n'ar' poté crede nici mortu, ca unu preotu si romanu de nascere, numai pána la atá'ta se se suia cu inteligenti'a, si cu sentulu de consciintia si demnitate natiunale.

Dar' pentru cinestea parintelu Metianu si cu permissiunea d-sale mi va fi ertatu séu celu putienu séu presupunu, cá nu profunditate negativa a inteligentiei S.-Sale, care nu o posede, fara, cum dice Sunt'a-Sa in numerulu susu citatu alu acestu diariu, „bine-vederile, bine-primirele si omenirile cele dese ce le intimpina Lajos Brust in casele omeniloru nostri (mai bine: ai lui) cu ocaziunea escursiuniloru sale in districtu, si mai alesu cu ocaziunea recrutare i. — Asi-i parinte Metiene dela Zernesci? Dta ai priceputu bine pasquillulu, dar' omenirile nu te-au lasatu!

Pre bas'a acestoru pre-intielepte interpretari, comitetulu districtuale, in siedintia sa de asta vera la propunerea lui I. C. Dragusanulu, a decisu, ca Brust Lajos se se justifice la siedintia viitoria.

Acést'a s'a si tinutu in 4. novembre, a. t. Brust Lajos si prezintezu comitetulu o litania lunga, in care nu numai cá nu-si revoca batu-jocurile d'în pasquillu, dar' inca in fondu le mai aspresce.

Pána aci numai parintele vicariu, Ioane Antoneli, nu se distinsese in acést'a cauza scandalosa; acum veni si rondulu S.-Sale si se scola si propune: „Comitetulu se se odihnesca cu acést'a justificare, se se alega inse una comisiune de 5., care se studieze acea justificare in amennutele ei, si se indigeteze lui Brust Lajos ce se lase si ce se puna in justificare, pentru a se sterge batu-jocur'a pusa pre romani si preutieme loru.“

Candu am audtu si acést'a propunere s'au invertitu tote cerurile cu mine. Pasquillulu lui B. Lajos va se aiba interpreti si comentarie ca Homeru! . . . Am inceputu a nu mai intelege . . . lucrurile mi devinu totu mai noue si mai cu note!

Despre sutele de florini scose depre populatiunea districtulu, numai asié tiptilu, n'a fostu nici pomenire in comitetu. Ore nici tribunalulu penale n'a facutu séu nu va face pomenire in registrele sale despre acést'a nevinovata „scotere de bani!“

Se intunea totu mai tare, si nu mai potú scrie.

P. L.

Circulariulu Pre Santiei Sale parintelui episcopu alu diecesei aradane, Procopiu Ivacicovicu, in caus'a infintiarii unui fondu generalu diecesanu.

Procopiu.

D'în indurarea lui Domnedieu Episcopu alu Eparchiei dreptu credintiose romane greco-orientale a Aradului Oradei-Mari, Jenopolei si Halmagiului, si a partiloru adnessate d'în Banatulu Temisianu.

Credintiosulu si iubitululu nostru cleru si poporu eparchialu — daru, indurare, binecumentare si pace de la Dumnedieu Tatahu si Domnulu nostru Isusu Cristosu!

Fiindu cá dieces'a nostra a Aradulu in momentulu de facia nu este prevediuta cu fonduri proprie, nu are averi séu venituri pentru suportarea speselor necesarie la nou'a organizatiune a Consistorieloru nostre d'în Aradu si Oradea-Mare; pentru ca lips'a acést'a se se pota delaturá si se incete, si prin delaturarea ei se se pota midiloci in nou'a organizatiune degiá introdusa, una administratiune mai esacta, Sinodulu nostru eparchialu d'în lun'a lui aprile a. c., sub nrulu protoc. 139 a decisu, ca conformu otaririi statutulu organicu, Cap. IV., Art. I., §. 96, se se dispuna si se se escria:

A) O contribuire directa de la credintiosii besericei nostre cu câte 3 cr. de sufletu;

B) Oferte benevole de la comunele de marturisirea nostra, si provocare la daruri senguratice d'în partea evlaviosiloru si de Dumnedieu binecumentatiloru crestini.

Banii ce voru intrá d'în atins'a contribuire, d'în oferte benevole si prin darurile private, sunt meniti si destinati pentru infintiarea unui „Fondu generalu diecesanu.“

Fondule acestu-a, infintiandu-se, va deservi la supor-

tarea speselor necesarie in administrarea diecesei; éra la timpulu séu acelu fondu sporindu-se, este séu fia de mare folosu spre intemeierea si asigurarea unei stari materiale a diecesei nostre; este séu fia mai departe unu isvoru siguru de creditu, d'în care atátu senguraticii, cátu si besericele si comunele nostre, pre langa destula garantia si pre langa interesuri moderate, se pota adá imprumuturi de bani in sume mai mari si mai mici.

Ca se se pota realizá acestu scopu multu doritu si folositoriu, avemu neincungurata lipsa de concursulu si concucurarea comuna a totororu organeloru besericesci, a totororu organeloru besericei nostre, si mai vertosu avemu lipsa de concursulu inteligentiei nostre seriose si mature, precum a celei preotiesci, asié si a celei civile; cá-ci acést'a medua a poporulu, standu in corelatiune neintrerupta cu eredintiosulu poporu, pricepe sicunosce d'în capulu loculu scopulu si intentionile salutarie si folositorie ale noului organismu alu besericei nostre basatu pre statutulu organicu, si nu va pregetá pre poporulu nostru celu bunu a-lu luminá si capacitá, ca si elu se p'icépa si se fia convinsu de interesulu si folosulu séu propriu.

Permitendu aceste, Vi dau, iubitiloru crestini, de scire cá Sinodulu nostru diecesanu, tinutu in lun'a lui aprile a. c., m'a insarcinat u cu misiunea de a luá initiativ'a, si a face dispusetiunile recerute in Eparchi'a nostra, pentru infintiarea; intemeierea si succesiv'a realizare a „Fonduulu generalu diecesanu.“

In urmarea acestei insarcinari, amesuratu decisiunei sinodale, s'a otaritu, ca pentru ajungerea scopulu de infintiare a numitului fondu, se se observe urmatori'a procedura. Adeca:

I.

In privinti'a contribuierei directe.

1. Senatulu epitropescu diecesanu fiindu insarcinat u cu eiectarea sumei de contribuire de câte 3 cr. dupa sufletu, elu are detorinti'a, d'a pregatí si adorná conspecte speciali pentru cercuri, in cari se voru pune in evidentia sumele contribuitorulu ce se vinu pentru fiase-care comuna.

2. Aceste conspecte, prin senatulu epitropescu diecesanu compuse, sunt a se transpune la comitetulu epitropescu protopresviteralu, carele ace'a-si repartitiune o va comunicá comitetelor parochiale.

3. Repartitiunea acést'a, comitetele parochiali au a o predá antistiei comunale si a cere, ca sum'a adrepartita se fia indusa in preliminarulu speselor comunale sub rubric'a de spese ale cultulu, care apoi incasandu-se, se se dăe epitropiei parochiale.

4. Éra epitropiele parochiale, dupa primirea baniloru de la antisti'a comunala, séu in parte séu in totalitate, sunt indetorate indata a-i administrá epitropiei comitetulu protopresviterale spre inaintare la senatulu epitropescu diecesanu.

II.

In privinti'a ofertelor benevole.

1. Protopresviterii districtuali sunt provocati, ca spre scopulu informării clerulu si a poporulu despre necesitatea infintiarii fonduulu diecesanu: se se conchiame „conferintie besericescu tractuale“ in fiase-care protopresviteratu. La aceste conferintie sunt de a se invitá si convocá precum mirenii de inteligentia si incredere, asié si pretii concernintu.

2. Ast-feliu compusa conferinti'a, va consultá despre mediu-locele practicabile si scopulu corespunditoriu pentru infintiarea fonduulu diecesanu.

3. Dupa-ce conferintiele protopresviterale, punendu-se in contielegere cu sinodele singurateceloru comuna, si-voru cascigá invoirea acestoru-a in privinti'a procedurii si modalitatei, ce este de a se intrebuintia la infintiarea fonduulu, numai decátu voru incepe a pune la cale cele necesarie pentru incassarea ofertelor benevole.

4. Comitetaloru protopresviterale se pune in strinsa detorintia, ca pre epitropiele parochiale se se provoce si indemne: se se folosésca de tote ocaziunile solemne, precum de serbatorile mari, de cununie si botediuri; ca la acelea se se intreprinda séu in beserica séu si prin familie „colecte de bani“ pre séma „fonduulu generalu alu diecesei.“ Banii ast-feliu adunati se se tiena in evidentia, si dupa incassare indata se se inainteze la epitropi'a comitetulu protopresviteralu, carea va avé a-i administrá consistoriulu diecesanu.

5. La comunele de marturisirea nostra este indatinata pedepsirea banala pentru calcarea serbatoriloru; pentru oprirea prunciloru de la amblarea la scola, si altele. Fruntasii comunali si ai sinodeloru parochiali, cu totdeadinsulu se recomanda ca venitululu acestu-a d'în pedepsele banale se-lu destine spre sporierea fonduulu besericescu diecesanu, si se nu permita respireca si réu'a intrebuintiare a acestoru venitoru.

6. In fine, am a atrage atentia sinodeloru protopresviterale si parochiale la circumstantiele urmatorie: Sunt comune prevediute cu asié numite „izlazuri“, cu pamenturi estravilane, cu pamenturi castigat pre séma comuneloru la ocaziunea efaptuitelor segregatiuni si commassatiuni. Aceste pamenturi sunt proprietatea comuneloru respective; mai vertosu in comunele locuite eschisivu de poporu de nationalitatea si marturisirea nostra, o parte a venitululu, pre temeulu autonomiei nostre besericescu prin lege garantate, se pote intrebuintia si spre subventiunea fonduulu nostru comunu besericescu.

Se recomanda deci sinodelor protopresbiterale si parohiale, ca prin influinta ce o au la antistia comunală, să midlocesca pre sem'la fondului diecesanu sucursu si ajutoriu si d'ia venitele mentionate.

Candu dar' atinsele dispusetiuni ale sinodului nostru diecesanu cu acest'la le aducemu la cunoscinta iubitelor cleru si poporu alu nostru credintiosu, si astfelu implinim o detorinta placuta cu care suntemu insarcinati prin adunarea sinodala, — este inca, ca in fine să ve provocamu si cu totu-a-dinsulu să ve rogamu, iubitelor crestini, ca mesurile si moduru, prin sinodulu nostru eparchialu, pentru infaptiarea fondului diecesanu indigata si prin Noi espuse, cu tota caldura să-le imbracisati si să le spriginiti: si ca d'in prisosinta avutei vostru să aduceți daruri santei bisericei noastre pentru inbunetatirea stării ei, si pentru inaintarea culturalei poporului nostru prin radicarea si regularea scoleloru!

„Să punemu, Iubitiloru! in temelile Sionului nostru piatra de multu pretiu, alesa, in capulu unghiului, cinstita; că-ci asié facundu, se va veseli pusti'la nostra insetata, si va infori ca crinulu. Atunci se voru deschide ochii orbitor si urechile surdiloru voru auzi. Atuncia va ajunge si la noi laud'la si bucuria si veseli'la; si va fugi d'in midi-loculu nostru dorerea si intristarea si suspinarea.” Aminu. (Isaia Cap. 28. si 35.)

Datu-s'a d'in resiedinta Nostra cea episcopesca in Aradu, in 3. sept. 1870.

De totu binevoitorulu de a supr'a pomenitul smeritu Episcopu:

Procopiu Ivacicoviciu, m. p.

Romania.

Adunarea deputatiloru.

Reinceperea sedintielor publice dupa expirarea termenului prorogării camerei.

Sedinta de la 11. ian. 1871.

Sedinta se deschide la 1¹/₂ ora dupa media-di, subpresedinta dlui G. Costaforu, presedinte. La apelulu nominal nu respundu numai 5 dni deputati pana la completarea numerului cerutu de regulamentu. — Sedinta se suspende dar' pre una jum. ora. La 2¹/₄ ore d. m. se face d'in nou apelu nominal si se constata lips'a si mai multor deputati. — Sedinta dar' se radica, anuncandu-se cea viitoria pre mane, si delegatii sectiuniloru trecu in sectiuni, ca să discuta proiectele de legi.

Sedinta de la 12. ian. 1871.

Sedinta se deschide sub presedinta dlui G. Costaforu, presedinte, la 1¹/₄ ora d. m. Sumariulu sedintiei ultime, d'inaintea prorogării sedintielor camerei, se adopta fara modificare.

Se citescu comunicatele ordinare ale dfilei. — La ordinea dfilei sunt 14 interpelatiuni si 5 raporturi ale comitatelor de delegati pentru mai multe legi, jntre cari si pentru stingerea detoriei flotante, etc. — D. Gheorghiu opina a se incepe cu interpelariile, ér' d. Agarici aréta, ca mai mare servitiu s'ar' face tiei incependu-se chiaru de adi discutiunea cestionii financiare si propune ca de urgentia să se voteze proiectulu de lege alu unui creditu pentru chiriile localeloru de scole, cerutu inca de sub fostulu guvern.

D. ministru de finantie citeste mesagiile prin cari se inaintéza camerei proiectele de legi pentru asiédarea a 102 persone la pensiuni. — D. ministru de finantie adauga totu de-una-data, ca depune dosarele afacerii concesiunii Strussberg pre biroulu adunării si roga adunarea a numi una comisiune, care să se ocupe cu studiarea acestei afaceri, care preocupa forte multu pre guvern si intréga tier'a, fiindu forte grava, forte dificila si forte complexa.

Dupa decisiunea adunării, se procede la alegerea unei comisiunii de 7 membri si se alege dnu: C. Bosianu, N. Ionescu, V. Holbanu, N. Blarembegu, C. Robescu, I. Codrescu si A. Sichelnu. D. ministru de finantie, D. Sturza, luandu cuventulu, aréta, ca a depus dosarele concesiunii Strussberg: d-sa e la dispozitiunea comisiunii pentru tote explicariile. Actele sunt tote in dosaru; roga numai pre comisiune a se ocupá de tote cestionile pendinte in acésta afacere, incependu de la emisiunea obligatielor pana la plat'a couponulu. — Adunarea adopta urgentia acéstei cestioni.

D. Prim-ministru aréta, ca in privinta interpelatiuniloru nu va raspunde nimicu, ca-ci nu e de competinta d-sale: ministeriulu inse ar' dorí, ca cestionile financiare să aiba preferinta si dloru sunt gat'a a asiste la discutiunea bugetelor, daca camera va voi. — D. N. P a c l e n u aréta, ca presedinte alu comisiunii bugetarie, ca comisiunea n'are pregatite bugetele.

Se urmeza cu ordinea dfilei.

D. D. L u p a s c u, desvöltandu-si interpellatiunea d-sale, privitoria la aplicarea legi comunale, areta ca legea comunale e prim'a temelie a libertatilor publice si securantiei statului; insarcinandu pre consiliiele comunale cu redigerea listelor electorale, daca ea va fi vitála, se va vitá si

represintatiunea nationala. Cere dar' a se constatá, ca desolvarea consiliului de Bacau prin guvernulu lui Iepurenu a fostu illegale, ca-ci e facuta cu calcare art. 66. fara nici una espunere de motive. — Dupa una discutiune vina sedinta se inchiaia la 5 ore ser'a.

Estrasu d'in „Romanulu.”

VARIETATI.

* († Ministrulu ungurescu) de culte si instructiune publica, b. Iosifu Eötvös, repausá in noptea de la 2. spre 3. februaru. Corpulu defunctului se va asiédia luni, in 6. februaru, la 10 ore a. m., in cripta familia d'in Eresi. Fia-i tierin'a usora!

** (Cetimu in „Romanulu”), ca in 11/23 ian. a. c. se tienu in Bucuresti una intrunire publica, spre a se otari a supr'a candidatiloru colegiului III. La acésta intrunire, tinuta in sala Ateneului, asistara aproape la 1500 alegatori. — Dlu G. Vulturescu, luandu cuventulu, a demonstratu vitfela sistemii preventive in vigore in Roman'a, periclele ce ea infacieza pentru societate si individi, cari potu fi arestati, in ori-ce minutu dupa placulu unui jude de instructiune, tinenti lune intregu in inchisore, si apoi, dovediti inocinti, liberati fara neci una raspundere pentru agintele care a comis acésta nedreptate. D-sa a arelatu apoi avantajele ce presinta descentralizarea d'in punctu de vedere economicu, financiaru, administrativu si politicu. Trecundu apoi la cestionea responsabilitáti agintiloru poterei esecutive pentru actele comise de d'insii, dlu Vulturescu a arelatu, ca ori-ce responsabilitate este illusoria daca nu se va face legea cea mare, legea prin care se voru determina pedepsele cari trebuie să lovesca pre ministri cari calca legile si constitutiunea. — Dni Candiano si Petrescu au arelatu importantia dreptulu electoral; au adusu a minte rusinosule fapte petrecute de duoi ani incoce, trist'a portare a Bucurestiloru, cari s'au lasatu a se intimidá de una mana de batausi platiti de puternicii dfilei, spre desonorea Romaniei. — Dlu Seruriu, aducundu a minte cele petrecute la alegerile trecute, candu de noptea inca se ocupau localitatile de alegere de omeni, cari, fara să aiba dreptu de alegere, goniau la deschiderea sedintiei pre averati alegatori, spre a poté apoi ei singuri pune in lucrare fraudele cari aveáu să falsifice rezultatulu alegeriloru capitalei. Spre a inlaturá asemene misieli in venitoriu, d-sa propune ca adunarea să numesca una comisiune de alegatori, carea să roge pre auctoritatea comunală: 1) a nu deschide salele de alegere, de cátu la ora 10 fipsata de lege pentru inceperea operatiuniloru electorali, si 2) inaintea de constituirea biurulu provisoriu, a face apelu nominal spre a nu asiste, conformu art. 58 d'in lege, decâtu alegatori. — Intrunirea a acceptatu cu unanimitate propunerile dlui Seruriu si, spre ale presintá, ca dorintia a alegatoriloru, comisiunile interimale comunale si la trebuintia dlui ministru de interne, a numitu pre dni: G. Petrescu, Pantazi Ghica, I. Radovicu, Tanasie Toncovicianu si G. Chiritescu. Dupa ace'a a luat cuventulu marele patriotu romanu, domnulu Ionu Brateanu. (Memorabilulu d-sale discursu lu vomu publicá in numerii prossimi ai diariului nostru. Red.)

Sciri electrice.

Versallia, 30. ian. Despre conditiunile capitulatiunii Parisului se vorbesce, ca armistiulu pentru Parisu se incepe indata, pentru departamente in trei dfile; terminulu armistiului va expira in 19 februaru la media-di. Linia de demarcare taia prin departementulu Calvados si fluviulu Orne, si lasa ocupatiunii germane departementele Sarthe, Indre si Loire, Loire si Cher, Loiret si Ionne, Pas de Calais si de nordu. Poterea marina inca este cuprinsa in armistiitu. Se potu face alegerile la constituanta, forturile au să se ocupe de nemti, ér' murii cetáti au să se desarmeze. Truppele de linia, truppele marine si g-rd'a mobile se privescu ca captive, afara de 12,000 fetiori, cari remanu armati pentru securitatea interna. Prisonierii remanu in cetate, dar' si-deponu armele. Gard'a nationala si gendarmeria remanu inarmate. Tote corpurile de francitreuri (tragatori liberi) au să se disolve. Provederea Parisului cu proviantu se va usura dupa potinta. Francesii potu parasí Parisulu numai dupa una controla germana. Comunitatea Parisu are să platesca in 14 dfile una contributiune de 200 milioane. Prisonierii se voru elibera indata d'in ambele parti.

Vien'la, 31. ian. Scirile d'in Parisu spunu ca, in 25. ian., Vinoy a ordonatú să se puse a supr'a poporului, care se adunase inaintea portii sale spre a face demonstratiune contra capitulatiunii. Vinoy fú depusu si in loculu lui s'a denumitu generalulu Leflo. Fortulu St. Denis s'a prefacutu in ruine.

Berlinu, 31. ian. Sosirea imperatului aici s'a semnalatu pre 2 februaru. Bismarck si Jules

Favre au subscrisu urmatoriele acte: Unu armistitiu de trei septemane pre bazea preliminariloru de pace; cedarea Alsatiei si a Lotaringiei d'impreuna cu Metz-ulu; predarea a 20 nai de resbelu; solvirea a patru milliarde spease de resbelu; recunoscerea reciproca a noiei desvöltari politice; conchiamaea constituantei in tempu de 14 dfile.

Brucella, 31. ian. Simon pleca la Bordeaux d'in partea guvernului parisianu. Se díce, ca generalulu Ducrot s'ar' fi otravitu si ca Trochu ar' fi greu bolnavu. — Napoleonu s'a dechiaratu contra conchiamaei constituantei si voiesce, ca dupa votarea pazei să se arangiaze unu plebiscitu nou.

Constantinopolea, 31. ian. Port'a iè mesure a ocupá Romania in casu candu principile Carolu o ar' parasí.

Versallia, 31. ian. Guvernulu d'in Parisu a incunoscintiatu delegatiunea guverniale d'in Bordeaux pre cale telegrafica, ca misiunea ei s'a implinitu, si ca de la 29. ian., conclusiunile ei numai asié voru fi valide, daca se voru face cu consentimentulu guvernului centralu.

Bucuresti, 31. ian. La alegerile de deputati in capitala a invinsu partid'a rosia; toti candidatii partitei rosie fure ales.

Londinu, 31. ian. Cu consensulu totoror poteriloru, conferint'a s'a aménatu inca pre 14 dfile.

Bernu, 31. ian. Cetatea Belfort se bombardeza fara intrerumpere; corpulu 24. de armata alu francesiloru a scapatu spre sudu; remasitiile armatei lui Bourbaki sunt respinse spre confiniele Elvetiei.

Berolinu, 1. febr. Una ordinatiune a guvernului disolve tote corpurile de tragatori liberi ale armatei parisiane precum si cele 180.000 garde mobile. Soldatii francesi dederu expresiune bucuriei loru si venira la avantgardele nemtiesci dupa victualie. — Armat'a generalulu Bourbaki este in deplina dissolutiune.

Vien'la, 1. febr. Fajmele respandite de spre eventualitatea invasiunii trupeloru turcesci in Romania sunt fara de nice unu temeiu.

Constantinopolea, 1. febr. In cercurile guverniali nu se porta mare grige despre cursulu lucruriloru in Romania, si se crede, ca se va sustiené statulu quo.

Bucuresti, 2. febr. Ministrulu-presedinte, fiindu interpellatu despre tinent'a guvernului romanu facia cu desbaterile conferintiei d'in Londinu, a respunsu, ca elu doresce sustinerea statulu quo.

Vien'la, 3. febr. „Allg. Augsb. Ztg.” publica unu articlu in forma de comentariu la epistol'a de a-de-una-di a principelui Romaniei, in care se díce, ca situatiunea presinta in Romania este nesupportabile; acolo n'ar' poté-o scoate la cale nice celu mai blandu principe.

Bucuresti, 3. febr. Se vorbesce cu sigurantia, ca ambele camere se voru disolve si c' se pregatesce unu plebiscitu: daca poporulu voiesce a sustiené constitutiunea d'in vigore, séu voiesce una constitutiune noua fara libertate de pressa si responsabilitatea deputatiloru? Principele a inceputu degia a lucrá la plebiscitu.

Berolinu, 3. febr. Corpulu 2. de armat'a inaintea spre Dijon, unde se afla Bourbaki a carui stare s'a amelioratu. Garibaldi se retragiu in mesuri iuti spre sudu. — Tote poterile si-dasilintia a face pre principele Romaniei să remana.

Bucuresti, 3. febr. S'a afirma cu tota siguritatea, ca domnitoriulu Romaniei Carolu, dupa-ce va emite unu memorandumu cátra poterile europene, va renuncia la tronulu romanu. In castelulu domnescu s'au facutu degia tote pregatirile pentru caletoria principelui.

Banc'a generala de ascuratiune reciproca

„TRANSILVANIA.”

Publicare.

Cuponulu la actiunile fondului nostru de intemeiare care decade in 1. februaru a. c. se va solvi, conformu conclusulu adusu in 29. ianuaru a. c. prin adunarea generala a membriloru nostri, cu 90 cr. v. a. atátu prin casa nostra de aici, cátu si prin directiunile nostre tinentale in Sibiu, Brasiova si Timisior'a.

Sibiu, in 30. ianuaru 1871.

Directiunea generala.

a bancii generale de ascuratiune reciproca

(1—2)

„Transilvania.”

Propriet., edit. si red. respundiet.: **ALES. ROMANU**